

perste og Høieste Hoved her paa Jorden, over alle Menneskelige Love, og der ingen anden Hoved og Dommer kiender over Sig enten i Geistlige eller Verdslige Sager, uden *Gud* alleene.“

Naar man da med eet Slag indførte Religionsfrihed i Landet, med Ret for Kætere og Sværmere, naar man gik bort fra disse Bestemmelser og lagde Myndigheden ogsaa i kirkelige Sager ikke længer alene i den enevældige Konges Haand, saa kan det vel siges, at man indførte en Uorden i den Forfatning, der hidtil havde været. Der var derfor ogsaa mange paa den grundlovgivende Rigsdag, der mente, at man meget hurtigt maatte skride til at faa Folkekirkens Forfatning ordnet ved Lov. Man var fra alle Sider enig om, at det maatte ske ved Lov, og man forudsatte den Gang, at det skulde ske ved særlig Lov paa lignende Maade, som det i 1536, da man her i Landet fik en ny Forfatning, skete ved Kirkeordinansen, eller som det skete ved Enevoldsmagtens Indførelse, da Kirkeforfatningen fandt sit Udtryk i Kristian den Femtes Lov, 2den Bog, som handler om Religionen og Gejstligheden. Det blev indsat i Grundlovens § 75, at det skulde ske ved Lov. Man tænkte ikke paa, at der ved kgl. Anordning skulde skaffes Orden og Rede i Kirkens Forfatning. Naar derfor siden ved kgl. Anordning er indført et Bisper- eller Kirkeraad, har det ikke været tilsigtet, thi Grundloven fordrede, at saadant skulde ske ved Lov. Dette Bisperaad er ikke indført ved Lov, men ved kgl. Anordning, og det kan ikke forsvares at tale om, at det er praktisk eller hensigtsmæssigt at have et saadant Bisperaad. Som sagt, den danske Folkekirkens Forfatning skal ordnes ved Lov; det er Grundlovens Bydende, og man tilsigtede, som sagt, den Gang og troede, at det skulde ske ved en stor samlet Kirkelov. Og forinden man gav en saadan Kirkelov, og forinden man gav en Repræsentation for Kirken, som man ogsaa tænkte paa den Gang, mente man, at Kongen burde anordne et Kirkemøde. Saaledes var Grundlovsfædrenes Tanke om den Ting. Et Kirkemøde fik vi ikke, vi fik derimod i Stedet for nogle Kommissioner, og vi fik heller ingen almindelig Lov, men vi fik i Stedet for adskillige smaa Love, men ogsaa Love af indgribende Betydning, saaledes en Lov om Sognebaandets Løsning, en Lov om Valgmenigheder og en Lov om Kirkers Brug m. m. af 1872. Vil man nu spørge: Er man da rent gaet bort fra den Tanke, at Kirken skulde have en Repræsentation,

vil jeg sige, at den Tanke tror jeg slet ikke, man er kommen bort fra. Jeg tror endnu, at den almindelige Mening er den, at Kirken maa have en Repræsentation; men jeg tror ikke, at den Betragtning er almindelig længere, at det, man først skal skride til, er at give Folkekirken en Repræsentation. Jeg tror, det er noget, der ligger længere ude i Tiden, og det, der først maa ske, er at gøre Sognemenighedens Medlemmer mere interesserede i den kirkelige Tilstand, end de i Virkeligheden ere nu, maa det saa, at de tage sig mere af Kirkens Sager end hidtil og faa mere Samfølelse med hinanden. Saa er der lagt et Grundlag for, at Folkekirken kan naa til at faa sin egen Repræsentation, som jeg mener, den maa have. Jeg for mit Vedkommende vilde ønske, at den Tid ikke maa være alt for fjern, da man kunde henlægge de Midler, Kirken nu raader over, til den, og sige: Værs'god, raad nu selv over disse Midler med den Repræsentation, som vi give dig, og hvad der yderligere skal til, maa du selv skaffe. Gaar man den Vej, behøver man ikke at strides om, hvem de Midler, som Kirken nu har, tilhører. Nogle have nemlig holdt paa, og dertil hører jeg, at disse Midler høre Staten til. Jeg kan ikke se bedre, end at, da Staten i 1536 overtog, hvad den romerske Kirke ejede og havde, tog den ogsaa alle denne Kirkes Midler under sig og paatog sig tilsvarende Forpligtelser. Andre sige, at Midlerne endnu ere Kirkens. Nogle sige, at det er Kirken, der samlet ejer disse Midler, andre, at det er den enkelte Sognemenighed. Al denne Strid kunde man komme ud over, naar det Tidspunkt kom, da man sagde til Kirken: Vi overdrage dig alt, hvad du hidtil har haft, men saa maa du ogsaa selv bære de fremtidige Byrder, der kunne komme, for at Udviklingen kan gaa frem her i Landet. Naaede man saa vidt, vilde sikkert alle de Medlemmer, der føle, at de ere Medlemmer af Kirken, ganske anderledes bringe Ofre for de kirkelige Spørgsmaal, der ere paa Dagsordenen, og man vil ikke altid løbe til Staten, som man nu er saa tilbøjelig til at gøre. Men for at naa dertil, maa man underbygge denne Tilstand, som man saaledes ønsker, og dertil sigter det Forslag, som jeg herved har den Ære at indbringe. Jeg skal ganske kort sige, hvad det gaar ud paa, idet jeg i øvrigt anbefaler det til ærede Medlemmers Opmærksomhed og Velvilie. Det gaar ud paa, at der i enhver Sognemenighed — ikke i Pastorater — skal oprettes et Menighedsraad, bestaaende af Præsten og 4 valgte Medlemmer. Valgret